

K ORGANIZACI BOJE S PROSTŘEDKY JADERNÉHO NAPADENÍ NEPŘÍTELE

V článku se budu zabývat činností velitele a štábu vševojskové armády při organizaci a vedení boje s prostředky jaderného napadení nepřítele.

Bezodkladné ničení prostředků jaderného napadení nepřítele v operaci je hlavním úkolem pozemního vojska, a to proto, že náš pravděpodobný nepřítel disponuje značnými počty nosičů jaderných náplní. Boj s těmito prostředky je podmíněn jejich průzkumem, který je schopen o nich dohat včas a dostatečně přesné údaje.

Prostředky jaderného napadení ničíme ihned po jejich zjištění. K boji s nimi používáme raketové svazky a útvary, stíhací bombardovací letectvo, dělostřelecké a raketometné útvary a jednotky, tankové a motostřelecké svazky a útvary, speciální odřady, taktické vzdušné výsadky, průzkumné jednotky a útvary radioelektronického boje. Volba prostředků boje vychází z podrobného zhodnocení situace, možností nepřítele a vlastních vojsk, jakož i požadavku včas a spolehlivě zničit určený objekt. Návrh na volbu prostředku boje předkládá veliteli jeho štáb.

K ničení prostředků jaderného napadení nepřítele používáme takové zbraně, které jsou schopné v krátké době spolehlivě splnit úkol. Přitom je nejúčelnější používat operačně taktických raket k ničení spolehlivě zjištěných objektů; stíhacího bombardovacího letectva k ničení pohyblivých a malorozměrných cílů; dělostřelectva, raketometů a tanků k ničení a umlčování taktických prostředků jaderného napadení nepřítele v dosahu jejich palby. Důležitý podíl v boji s prostředky jaderného napadení má i rozhodná činnost vojsk, spojená s rychlým pronikáním vojsk prvního sledu a speciálních odřadů do prostorů rozmístění jaderných zbraní nepřítele a s jejich ničením.

Boj s prostředky jaderného napadení řídí **velitel vševojskové armády** do hloubky dosahu svých prostředků jaderného napadení s ohledem na prostorové a cílové vymezení působnosti prostředků boje vševojskové armády, které stanovilo nařízení velitele frontu. K organizaci a vedení boje s těmito prostředky musí velitel vševojskové armády určit:

- úkoly, síly a prostředky průzkumu;
- vyčleněné síly a prostředky k boji s jadernými zbraněmi nepřítele, jejich úkoly a stupeň pohotovosti;
- pořadí ničení zjištěných objektů;
- pořadí přemísťování a zabezpečování trvalé pohotovosti sil a prostředků boje v průběhu operace;
- opatření k zabezpečení pevného velení průzkumu a použitým silám a prostředkům boje.

Vševojskový štáb na základě pokynů velitele armády a směrnic nadřízeného štábu organizuje průzkum a doplňkový průzkum, zabezpečuje rychlé dodání a zpracování hlášení o výsledcích průzkumu prostředků jaderného napadení nepřítele a neprodleně o nich informuje velitele; připravuje veliteli potřebné podklady k přijetí rozhodnutí na zničení prostředků jaderného napadení; neprodleně předává rozkazy vykonavatelům: organizuje boj s radioelektronickými systémy jaderných zbraní nepřítele; zabezpečuje velení silám a prostředkům podřízeným se na boji s jadernými zbraněmi a jejich trvalou bojeschopnost a kontroluje výsledky ničení prostředků jaderného napadení.

Štáb vševojskové armády musí neustále znát situaci nepřítele, stupeň pohotovosti, stav a bojové možnosti útvarů a jednotek vyčleněných k boji s prostředky jaderného napadení nepřítele, meteorologické podmínky, radiační a chemickou situaci. Přitom věnuje zvláštní pozornost připravenosti pohotovostních raketových jednotek, dodržování stanovených stupňů pohotovosti, včasnosti převádění z jednoho stupně do druhého a zabezpečení raketami s potřebnými mohutnostmi jaderných náplní.

Operační oddělení štábu vševojskové armády, jako vedoucí oddělení v otázkách organizace boje a velení vojskům, organizuje a plánuje boj s prostředky jaderného napadení nepřítele (Oper-2-1, čl. 15).

Plní tyto úkoly:

- připravuje veliteli souhrnné podklady, propočty a návrhy na organizaci a vedení boje s prostředky jaderného napadení nepřítele [JNN];
- plánuje boj s prostředky JNN u vševojskové armády;
- slaďuje činnost všech prostředků boje s JZ nepřítele tak, aby bylo využito jejich předností a možností;
- plánuje, řídí a kontroluje vedení boje s prostředky JNN taktickými vzdušnými výsadky a speciálními oddády;
- zodpovídá za bezpečnost vlastních vojsk při ničení prostředků JNN palnými prostředky.

Náčelník raketového vojska a dělostřelectva armády zabezpečuje včasné a přesné plnění úkolů uložených velitelem armády raketovému vojsku a dělostřelectvu k ničení prostředků jaderného napadení. Hodnotí důležitost každého objektu a při možnosti jeho ničení klasickými prostředky přijímá okamžitě opatření k ničení. Je-li nutné použít jaderné náplně, potom předkládá svoje návrhy veliteli armády a současně připravuje úder.

Organizace boje s prostředky jaderného napadení je nedílnou součástí přípravy operace.

Při přijímání rozhodnutí si velitel armády ujasňuje úkol, který obdržel od nadřízeného velitele k boji s prostředky jaderného napadení, hodnotí situaci jaderných prostředků nepřítele, vlastní síly a prostředky k boji s nimi a dal-

ší podmínky, které mají vliv na organizaci a vedení boje s prostředky jaderného napadení.

Při **ujasnňování úkolu** musí velitel pochopit jaké hlavní uskupení jaderných zbraní nepřítele má armáda zničit, způsob a pořadí jeho ničení, jaké úkoly ve prospěch armády plní prostředky nadřízeného velitele a v závěru si ujasnit jaké síly a prostředky armády bude nutné k tomuto účelu vyčlenit.

Při **hodnocení situace prostředků jaderného napadení nepřítele** posuzuje velitel armády a vševojskový štáb uskupení a sestavu prostředků jaderného napadení, možný charakter činnosti, dobu pohotovosti, celkové možnosti použití jaderných zbraní na základě přísunů, možností manévru prostředky jaderného napadení do zahájení a v průběhu operace, jejich PVO a možnosti použití jaderných náplní, stíhel a pum. Závěrem se stanoví objekty a pořadí jejich ničení. (Při hodnocení objektů nepřítele vychází z předpisu Oper-51-4 hl. 2.)

Při **hodnocení situace vlastních vojsk** rozebíráme možnosti ničení prostředků jaderného napadení nepřítele a rozdělujeme prostředky ničení po objektech. Přitom vycházíme z odolnosti těchto objektů a charakteru jejich činnosti, možností vlastních prostředků co do dosahu, efektivnosti ničení a doby potřebné k přípravě úderu. Zpravidla prostředkům armády a letectvu vyčleněnému k podpoře vojsk určujeme k ničení operačně taktické prostředky jaderného napadení nepřítele a ničení taktických prostředků ukládáme podle možností silám a prostředkům divizí prvního sledu. Přitom objekty, které jsou rozmístěné v malé hloubce, přidělujeme k ničení především dělostřelectvu a raketometům. Použití jaderných náplní na tyto prostředky jaderného napadení plánujeme v tom případě, jestliže úkol nemohou splnit klasické prostředky ničení.

Letectvu vyčleněnému k podpoře boje vojsk armády určujeme prostory (pásma, objekty) ničení prostředků jaderného napadení a to zpravidla až za pásmem dostřelu dělostřelectva a raketometů.

K organizaci boje s prostředky jaderného napadení předkládá veliteli **souhrnný návrh náčelník štábu armády**. Jeho návrh vychází ze společného projednání otázek vedení boje s prostředky jaderného napadení s náčelníky operačního a zpravodajského oddělení, náčelníkem RVD a SBVLA. Při tom klade důraz především na sladění použití vlastních jaderných zbraní na jaderné prostředky nepřítele. Tato činnost je součástí plánování použití jaderných zbraní v operaci.

V **rozhodnutí, které přijímá velitel po vyslechnutí návrhů** pro boj s prostředky jaderného napadení, uvede závěry o uskupení prostředků jaderného napadení nepřítele, zámysl jejich ničení, pořadí, způsob ničení, použití sil a prostředků a určuje úkoly vojskům.

Při **stanovení úkolů** boje s prostředky jaderného napadení nepřítele velitel armády určuje:

— **vševojskovým svazkům**: úkoly a objekty ničení, použití jaderných, chemických náplní a speciálních odřadů. Úkoly prostředků armády, které plní v pásmu svazku,

— **raketovému vojsku a dělostřelectvu**: objekty ničení, počet jaderných a chemických náplní k ničení prostředků jaderného napadení, druhy jaderných výbuchů, doba pohotovosti k úderům, počet hotovostních baterií a mohutnosti jaderných náplní k zahájení a v průběhu operace, způsob rozvinování a přemísťování,

— **letectvu vyčleněnému k podpoře vojsk armády:** úkoly prostory (pásma, objekty) činností, rozdělení úsilí letectva, způsob použití jaderných a chemických pum,

— **taktickým vzdušným výsádkám:** údaje o rozmístění prostředků jaderného napadení, bojový úkol, pravděpodobné varianty vysazení, vyčleněné prostředky pro bojový let, pravděpodobný den vysazení, bezpečnostní vzdálenost při použití vlastních jaderných zbraní, vyčkávací prostor a doba pohotovosti k plnění úkolů,

— **prostředkům radioelektronického boje:** úkoly, nejdůležitější radiotechnické prostředky nepříteli umlčované rušením, použité síly a prostředky, způsob jejich použití.

Úkoly letectvu vyčleněnému pro podporu boje vojsk ukládá velitel vševojskové armády prostřednictvím náčelníka střediska bojového velení letecké armády (NS BVLA).

Vševojskový štáb armády, především operační a zpravodajské oddělení, plánuje boj s prostředky jaderného napadení na základě rozhodnutí a pokynů velitele v součinnosti se štábem RVD a náčelníkem střediska bojového velení letecké armády. Rozděluje objekty mezi jednotlivé prostředky ničení, určuje stupeň vyřazení cílů a k tomu vyčleněné počty a mohutnosti jaderných náplní, zvlášť pro každý objekt, určuje způsob udržování pohotovosti prostředků boje a orientační dobu úderů, upřesňuje dobu a způsob činnosti vzdušného výsadku a speciálních odřadů.

Úkoly boje s prostředky jaderného napadení nepříteli se zahrnují do plánu operace a plánu použití RVD armády, jakož i do pracovní mapy náčelníka SBVLA.

Při organizaci boje s prostředky jaderného napadení a to jak v přípravě, tak i v průběhu operace má velký význam úzká **součinnost všech oddělení štábu vševojskové armády.** V duchu nařízení a pokynů velitele armády ji organizuje náčelník štábu. Spočívá především v koordinaci všech opatření průzkumu, udržování pohotovosti a střídání hotovostních jednotek boje s jadernými zbraněmi nepříteli, volbě nejvhodnějších způsobů a použitých sil a prostředků k ničení těchto zbraní, jakož i zabezpečení velení a kontroly všech nařízených opatření u podřízených velitelů, štábů a vojsk.

Tato součinnost uvnitř štábu vševojskové armády se uskutečňuje jak při plánování operace, tak i v jejím průběhu při řešení opatření boje s prostředky jaderného napadení.

Součinnost sil a prostředků boje s jadernými zbraněmi nepříteli organizuje velitel armády podle úkolů a vykonavatelů po jednotlivých objektech a skupinách objektů podle pořadí naléhavosti a možností, a to do celé hloubky operace. V průběhu operace je nutné ji neustále udržovat a upřesňovat podle vývoje situace s cílem zajistit bezpečnost vlastních prostředků boje a ničení jaderných objektů nepříteli pouze jedním vykonavatelem.

Úkoly k boji s prostředky jaderného napadení nepříteli je nutné i po zplánování, podle vývoje situace, neustále upřesňovat a doplňovat. Za tím účelem vedeme na pracovních mapách velitele, náčelníka operačního oddělení, náčelníka RVD a SBVLA údaje potřebné k organizování a vedení boje s jadernými zbraněmi nepříteli. Bude-li operace vedena dočasně bez použití jaderných a chemických zbraní, potom vedeme boj s prostředky jaderného napadení nepříteli klasickými prostředky ničení, speciálními odřady při udržení

Metodika práce velitele a štábu vševojskové armády pro ničení prostředků jaderného napadení nepřitele

Čas	Situace a činnost PJN nepřitele	Situace a činnost vlastních prostředků ničení	Činnost				
			velitele armády	zpravodajského oddělení	operačního oddělení	oddělení RVD	SBVLA
Do 3 minut	bylo zjištěno odpalovací zařízení LANCE ve vyčkávacím postavení	hotovostní odpalovací zařízení arb v pohotovosti č. 2 hotovostní letouny v pohotovosti č. 2	dozví se o zjištění oz LANCE přijímá návrh NS (NOO), NRVD a N SBVLA o možnostech ničení oz LANCE prostředky armády	hlásí dispečinkem zjištění oz LANCE (čas zjištění, souřadnice)	dozvídají se o zjištění odpalovacího zařízení LANCE ve vyčkávacím postavení		
					informuje velitele (NS) o stupni pohotovosti vlastních prostředků ničení a navrhuje NS prostředek a způsob ničení	- informuje velitele o možnosti ničení oz raketovým vojskem (délstřelectvem), - převádí hotovostní oz arb do pohotovosti č. 2a	- informuje velitele o možnosti kontrolního průzkumu a ničení oz letectvem, - převádí hotovostní letouny do pohotovosti č. 1
3-8 minut	přesun odpalovacího zařízení do hlavního palebného stanoviště	hotovostní oz arb převedeno do pohotovosti č. 2a hotovostní letouny převedeny do pohotovosti č. 1	přijímá rozhodnutí o ničení oz LANCE raketovým vojskem a vydává k tomu rozkaz NRVD	organizuje doplňkový průzkum letectvem v součinnosti se SBVLA	přijímá rozkaz o ničení oz LANCE raketovým vojskem	- připravuje prvky střelby, - předává rozkaz arb k převedení oz do pohotovosti č. 1 a k přípravě odpálení rakety	žádá velitele letecké armády o doplňkový průzkum letectvem a informuje ho o plánovaném úderu raketového vojska armády
8-10 minut	zaujetí palebného stanoviště odpalovacím zařízením a příprava k odpálení	převedení hotovostního oz do pohotovosti č. 1, příprava k odpálení	- přijímá hlášení o výsledku doplňkového průzkumu od NZO a připravenosti rakety k odpálení - dává souhlas k odpálení rakety	přijímá zprávy o výsledcích doplňkového průzkumu a informuje o něm dispečinkem velitele, NS, operační oddělení a oddělení RVD	přijímá hlášení o výsledcích doplňkového průzkumu a vypočítává účinnost jaderného výbuchu (v součinnosti s oddělením RVD)	- přijímá hlášení o dosažení pohotovosti k odpálení, - předává povel k odpálení rakety	přijímá hlášení letce o výsledcích doplňkového průzkumu
10-12 minut	pobyt odpalovacího zařízení na palebném stanovišti	- odpalovací zařízení arb odpálilo raketu a vrací se do základního postavení hotovostní letouny v pohotovosti č. 1	- přijímá hlášení o odpálení rakety, - přijímá hlášení o efektivnosti jaderného úderu od NZO	- organizuje průzkum účinků jaderného úderu a hlásí výsledky veliteli, NS, operačnímu oddělení, RVD a SBVLA	- hlásí uskutečnění úderu operační správě frontu, - v součinnosti s oddělením RVD vyhodnocuje účinky jaderného úderu	- přijímá hlášení o odpálení rakety, - vyhodnocuje účinnost jaderného úderu, - určuje další hotovostní odpalovací zařízení	podle potřeby organizuje kontrolní průzkum výsledku jaderného úderu ruší pohotovost č. 1 u hotovostních letounů

v pohotovosti stanoveného počtu raket a letectva k bezodkladnému zahájení úderů jadernými zbraněmi.

Rozhodnutí k vedení úderů na zjištěné prostředky jaderného napadení nepřítele přijímá na návrh náčelníka štábu výhradně velitel armády. Náčelník RVD a náčelník střediska bojového velení letecké armády. Náčelník RVD a náčelník střediska bojového velení letecké armády po obdržení údajů o zjištěném cíli ze zpravodajského střediska připravují ihned, aniž se dožadují rozhodnutí velitele, potřebné propočty a vydávají rozkazy k přípravě úderů. O těchto opatřeních informují velitele.

Po dodání údajů o zjištěných prostředcích jaderného napadení je velitel armády povinen: zhodnotit zjištěný objekt a stanovit dobu do kdy je nutné jej zničit, určit (upřesnit) prostředky ničení, mohutnost jaderné náplně a druh výbuchu, vydat úkoly k ničení objektu NRVD nebo NSBVLA a v některých případech i velitelům divizí.

Klasické prostředky ničení používají ti velitelé, jejichž průzkum zjistil objekt. Pokud nemohou tyto prostředky zničit vlastními silami, pak požadavek ke zničení předkládají nadřízenému veliteli.

Na místech velení armády a svazků je nutné mít za tím účelem spojení uvnitř štábu dispečinkem, který umožňuje veliteli přijímat hlášení, návrhy a úkolovat vykonavatele v co nejkratší době. Na místech velení armády a to především ve středisku velení na VS, je kromě toho vhodné používat různých elektrifikovaných panelů, které přehledně ukazují připravenost a stav útvarů a jednotek používaných k boji s prostředky jaderného napadení nepřítele, jejich zabezpečení municí, stupeň pohotovosti a další údaje zrychlující rozhodování velitele armády, přípravu a vydání rozkazů (povelů) vykonavatelům.

Výsledky ničení prostředků jaderného napadení nepřítele hlásíme ihned po jejich zjištění tomu veliteli, který rozkaz vydal. Stupeň vyřazení objektu vyhodnotíme doplňkovým (kontrolním) průzkumem a to vzdušným fotografováním, televizním a vizuálním průzkumem prostoru úderu.

Možnou metodou práce velitele a štábu armády pro ničení prostředků jaderného napadení nepřítele — viz **tabulku 1**.

Boj s prostředky jaderného napadení nepřítele je jednou z hlavních podmínek úspěšného splnění úkolů v operaci.

Z toho důvodu musí velitel a štáb vševojskové armády věnovat zvláštní pozornost zplánování boje s prostředky jaderného napadení v přípravném období operace a tento boj organizovat a energicky vést po celou dobu jejího trvání a to i v období, kdy se ozbrojený zápas povede pouze klasickými prostředky ničení. Je tedy nutné, aby velitelé a štáby všech stupňů znali možnosti a zásady vedení boje s prostředky jaderného napadení a byli schopni tento boj úspěšně řídit a vést.